

Året som gått

2020

Sveriges Fängelsemuseums verksamhetsberättelse för 2020

Styrelsen för Föreningen Fängelsemuseet i Gävle,
avger härmed följande verksamhetsberättelse:

Innehåll

Nationellt ansvar för Kriminalvårdens kulturarv	2
Styrelsen.....	3
Anställningar	
Finansieringsbidrag	
Kunskapsförvaltning.....	4
Nyförvärv	
Kunskap och samlingar till användning	
Föredrag	
Brottstycken - museets blogg	
Publik verksamhet.....	6
Tillfälliga utställning	
Uppdatering av basutställningar	
Föremålen berättar	
Visningar skola	
Öppethållande och besöksstatistik	
Evenemang	
Samverkan	9
Projekt	
Gävle Kommun	
Intressesamverkan	
Marknadsföring och kommunikation.....	10
Förvaltningsberättelse	
Bilaga 1 Personal	
Bilaga 2 Statistik digitala kanaler	
Bilaga 3 Omdömen digitala kanaler	

Nationellt ansvar för Kriminalvårdens kulturarv i coronakrisens bojor.

2020 blev ett år som präglades av Covid-19 pandemin. För att kunna ta ansvar och förhindra smittspridning blev vi tvungna att hålla den publika verksamheten helt nedstängd under många månader. Vi blev tvungna att säga upp personal på grund av arbetsbrist och fokusera på överlevnad, både ekonomisk och fysisk. Vi tvingades dessutom att släppa rutiner, tänka om och lära nytt, så krisen gav också möjlighet till nya tankar och ny kunskap.

Den publika verksamheten med öppethållande av museet och förmedlandet av brottens och straffens kulturarv är en viktig del i vårt dagliga arbete. När Covid-19 kom blev allt detta självklara plötsligt mycket svårare att genomföra. I mars valde vi att sluta låna ut hörlurar och audioguider till besökarna, och övergick helt till nedladdningsbara ljudfiler på den egna smartphonen, för att begränsa smittspridning bland besökarna. Den 10 april stängde vi helt för ströbesökare och visningsverksamhet, med fokus på att möjliggöra för att kunna hålla öppet sommarsäsongen då vi alltid har många besökare. Vårt arbete lönade sig och i juli slog vi besöksrekord. Under hösten hade vi begränsade öppettider och den 17 november blev vi åter tvungna att stänga helt, för resten av året.

Samverkan med andra aktörer, ideella organisationer och civilsamhället, som även det är en viktig del i vårt arbete, har försvårats genom coronakrisen. Inplanerade utställningar och arrangemang har fått ställas in eller skjutas på framtiden och de fysiska mötena har ersatts av digitala, när det har varit möjligt. Vi har fått lära oss ny teknik och har under året bland annat börja livesända föredrag och vernissager på digitala medier och hantera digital mötesteknik. Detta har medfört att vi mitt i krisen samtidigt har blivit mer tillgängliga, men på ett annat sätt än tidigare.

Arbetet med att bevara och vårda museets samlingar av föremål, arkivmaterial, film och fotografi har fortsatt och under 2020 har fokus lagts på registrering av inkomna arkivhandlingar, att iordningställa mer plats i arkivet och arbeta med bildarkivet genom att göra bilderna mer sökbara. Trots att ingen aktiv insamling bedrivits så har några nya föremål och nya arkivhandlingar tillkommit under året. Bland annat en komplett samling av pressklipp från 1980-talet fram till och med 2011, som vi ser kommer att bli till stort gagn för både vår och andras framtida forskning om kriminalvård och den debatt som föregår den.

Vi har också haft tid till att uppdatera och fördjupa den fasta utställningen "Androm till Skräck och Varnagel" i Slottshäktet. Under året har en synopsis producerats för en uppdatering i flera faser av utställningen, då den har åldrats sedan den producerades 2005. Vår kunskap om kriminalvårdens historia har ökat betydligt sedan utställningens tillkomst och behovet att sätta in detta kulturarv i ett vidare perspektiv är stort. Vårt samhälle ser inte lika ut nu som då, och har förändrats främst vad gäller ökad invandring, ekonomisk åtstramning och ett politiskt klimat som underblåser både rasism och antifeminism. Under 2020 bytte vi ut flera texter, införlivade nya föremål i utställningen och fördjupade innehållet med ny forskning. Föremålen är inlånade från Länsmuseum Gävleborg och är fragment av ting som hittades i fånghålornas fyllnadsmassa när dessa tömdes på 1930-talet.

Styrelse

Ordförande: Mikael Hammarstrand

Vice ordförande: Roger Vidén

Ledamöter: Siv Eklöf, Roger Vidén, Eva Granström, Monika Quadt, Peder Mellander, Mats Öström och Hans Öjmyr, museichef Läns museet Gävleborg.

Desirée Kjellberg, museichef Sveriges Fängelsemuseum

Revisorer: Per Niward (ord) och Mikaela Fryklund (suppl) Aktiv Revision.

Valberedning: Anders Hedin (ordf) och Catharina Ingvarsson.

8 ordinarie styrelsemöten har hållits under året. Närvaron har skett både genom högtalartelefon, Skype samt fysiskt på plats.

Föreningens årsmöte hölls den 19 mars kl 18.00 på Sveriges Fängelsemuseum.

Årsmötet valde Mikael Hammarstrand som ny styrelseordförande.

På grund av rådande situation med Covid-19 blev årsmötets föredrag och smörgåstårta inställt.

Närvaron skedde genom högtalartelefon, Skype samt fysiskt på plats.

Anställningar

I början av 2020 utgjordes personalen av en museichef på 100%, en antikvarie med ansvar för samlingarna på 100%, en museipedagog på 75%, en projektanställd på 25 %, två museivårdar på 100 % var, samt två timanställda museivårdar. I och med coronapandemin sades pedagogen, en heltidsanställd värd samt de två timanställda värdarna upp på grund av arbetsbrist.

För bokföring och löneadministration hyr vi in en konsult från "Aktiv Revision", där också vår revisor är anställd.

Tjänsterna finansieras genom statsbidrag via Kulturdepartementet, från museets besöks- och visningsintäkter samt genom arbetsmarknadspolitiska stödåtgärder.

Finansieringsbidrag

Via Kulturdepartementet har vi från och med 2017 ett riktat statsbidrag på 1,5 miljoner och genom Kultur & Fritid, Gävle kommun, stöttas vi sedan 2016 med fri hyra för våra utrymmen i Kulturhuset/gamla fängelset. Arbetsförmedlingen har under året bidragit med 761 400 kr för arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Vi har under året även erhållit extra statsbidrag på grund av Covid-19 pandemin, ett bidrag som även ska användas under 2021. Vi har tilldelats projektstöd från Kultur & Fritid Gävle. Genom ABF Gästrikabygden har vi fått stöd till kulturarrangemang.

Kunskapsförvaltning

Ur verksamhetsplanen: Sveriges Fängelsemuseum ska dokumentera, problematisera och levandegöra kriminalvården i nutid och dåtid, samt bevara och vårda museets samlingar av föremål, arkivmaterial, film och fotografi för framtiden. Samlingarna ska tillgängliggöras för forskning och allmänhet.

Under 2020 har stora resurser lagts på registrering av inkomna arkivhandlingar och att iordningställa mer plats i arkivet. Vårt bildarkiv har förtecknats och en större andel av fotografierna har digitaliserats, givits accessionsnummer, taggats och försetts med information om proveniens där sådant är känt. Bilderna har därigenom gjorts sökbara i en ännu högre utsträckning än vad som var fallet tidigare. Likaså har föremålssamlingens fotokatalog på drygt tretusen bilder komprimerats och givits metadata, för att göra den sökbar och enklare att arbeta med. Våra digitala samlingar har säkrats ytterligare, genom att vi har flyttat våra servrar till en separat, låst serverhall.

En accessionskatalog har upprättats för rekvisita som vi bedömer har ett bevarandevärde, som exempelvis rekonstruktioner av uniformer, skarprättarbilar och annat material/föremål som produceras till våra utställningar där original saknas.

Nyförvärv till samlingarna

Frivården i Östersund har i samband med flytt skänkt både föremål och arkivmaterial från det gamla cellfängelset som var i bruk 1861–1969.

Professor Roddy Nilsson har överlätit en samling av kassetbandsinspelningar från gjorda intervjuer med personal på Växjöanstalten inför dess nedläggning på 1990-talet. Dessa har digitaliserats för att säkerställa deras bevarande för framtiden

Kriminalvårdens huvudkontor har överlätit en komplett samling av pressklipp från 1980-talet fram till

och med 2011 till museet, vilket kommer att bli till stort gagn för både vår och andras framtida forskning om kriminalvård och den debatt som föregår den.

På grund av coronapandemin har ingen aktiv insamling bedrivits, då access till landets anstalter inte varit tillåtet. Men föremål och informationsmaterial som kan relateras till de smittskyddsåtgärder som görs inom Kriminalvården har efterfrågats av oss, och det har under året inkommit bland annat en gasmask och munskydd från KVA Gävle i Bomhus.

Huggarpistol. Detta kombinationsvapen, kallat för "Granbergare" användes på landets fästningar och cellfängelser fr.o.m. år 1866. Den skänktes till oss från Kriminalvårdens säkerhetsavdelning under året och är numrerad som nr 2 av endast 75 kända exemplar.

Kunskap och samlingar till användning

I det dagliga arbetet på museet ingår att besvara förfrågningar från forskare, författare, andra kultur-
arvsinstitutioner, media- och produktionsbolag och en
intresserad allmänhet. Efterfrågan har varit stor under
året och vi har besvarat ett femtiotal förfrågningar.

Till en filmproduktion om Clark Olofssons liv för
Netflix, har vi bidragit med kunskap om fängelsein-
teriörer, interntidningar, logotyper och kläder för både
personal och intagna från 1950-talet fram till våra
dagar. Kläder och mössmärken har även lånats ut för
att möjliggöra tillverkning av rekonstruktioner till
inspelningen.

Vår antikvarie har medverkat som sakkunnig i ett
avsnitt av programmet "Vem tror du att du är" som
filmades utanför anstalten i Kalmar. Likaså har ett
inslag gjorts för SVT:s program "På Spåret" där vi
medverkar med en fråga om fångvaktarnas tjänste-
vapen.

Vi har även medverkat i ett flertal poddavsnitt med
ett historiskt perspektiv på dagens kriminalvård, vilka
produceras av Kriminalvårdens huvudkontor och
planeras sändas under 2021.

Vi har lånat ut föremål till Mariestadsfängelset, som
är ombyggt till hotell med en mindre utställning om
fängelsets historia. Vi har också bistått med kunskap
till Västervik, där fängelset likaså är ombyggt till hotell
och där de planerar att öppna en historisk utställning.

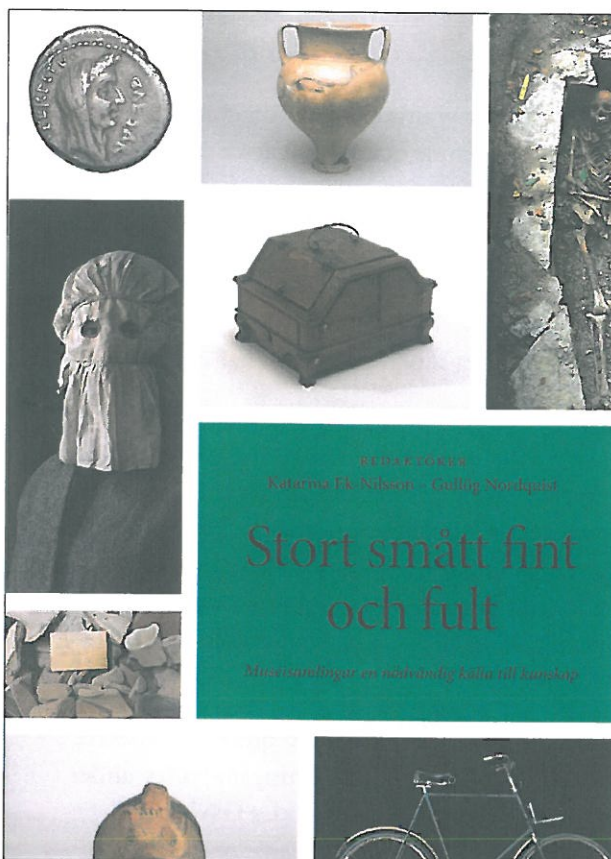
Under året har vi bistått med fakta om häxprocesserna
i Gävleborgs län till 6 turistvandringar i Hälsingland.

Föredrag

Antikvarie Katarina Kallings har hållit ett föredrag om
uppbyggnaden av museet för Svenska Kyrkan i Gävle.

Museichef Desirée Kjellberg har medverkat som samtals-
ledare och sakkunnig om avrättningsplatser i konstnär
Margareta Danhards konstperformance "Yllestrum-
pebandsmanifestet", som ingår i hennes projekt
"Ofrihetens rum". Arrangemanget har skett vid tre
tillfällen, i Delsbo, Ragunda och på Sveriges Fängelse-
museum.

Medverkan i det digitala arrangemanget "Kvinnohis-
torisk frukost. Museichef Desirée Kjellberg berättade
om Katarina Bure och häxprocesserna i Gävle 1675.

Vår antikvarie Katarina Kallings har bidragit med en artikel till
en museiantologi om forskning på föremål, vilken under namnet
"Stort, smått, fint och fult" givits ut som Humanistiska samfun-
dets årsbok 2020.

Brottsstycken - museets blogg

Syftet med vår blogg "Brottsstycken" är att nå ut med
berättelser knutna till våra arkiv- och fotosamlingar.
Huvudansvarig författare är antikvarie Katarina
Kallings, men till bloggen välkomnas också andra
initierade att skriva. Under året har vi publicerat
tre inlägg: den första om hur spanska sjukan
drabbade cellfängelset i Gävle 1918, den andra om
cellfängelsets trädgård med flera historiska foto-
grafier och den tredje om fängslade samer i
slottshäktet och deras koppling till den rotkorg
från tidigt 1700-tal som vi har i våra samlingar.

Utöver vår eget bloggande, har vi även bidragit
med ett inlägg om Kalmaranstalten till Kriminal-
vårdens blogg om häkten och anstalter.

Publik verksamhet

Ur verksamhetsplanen: Sveriges Fängelsemuseum ska förmedla brottets och straffets historia för att skapa relevans i vår samtid och framtid. Vi ska synliggöra kriminalvårdens kulturarv.

Under året har vi utvecklat det digitala förmedlandet då coronapandemin försvårade vårt dagliga arbete med öppethållande och visningar av våra utställningar. Att förmedla digitalt kan inte ersätta upplevelsen av närhet till historien som uppkommer då man är i en miljö och möter de historiska objekten, men under 2020 blev de digitala kanalerna oerhört viktiga för att överhuvudtaget kunna nå ut med en publik verksamhet under vissa perioder.

Föredrag och vernissager är programverksamhet som har varit möjliga att digitalisera och lägga ut på nätet, men våra skollovsprogram har vi under 2020 helt fått lägga på is.

Tillfälliga utställningar

Gemensamt med andra föreningar i Kulturhuset Gävle delar vi utställningsrummet "Häktet", som ligger alldeles intill vår fasta utställning i cellfängelset. Under året har vi haft möjlighet att visa fyra av sex inplanerade utställningar. Alla utställningar i "Häktet" har fri entré.

"Känn på historien" och "Med queera perspektiv", som båda är våra egna utställningar visades under våren och sommaren, samt under Gävle Pride.

"Romer under förintelsen", visades som en del av minoritetsveckan i Gävle i samarbete med Vuxenskolan Gästrikebygden. Utställningen är producerad av "Forum för levande historia". I samband med utställningen gjordes ett radioinslag av P4 Gävleborg med Katarina Kallings och Sandra Englund, som är av resandesläkt.

"I förvar. Repatrieringen." En utställning av konstnärerna Maria Backman och Hanna Sjöberg, i ett samarbete med Region Gävleborg. Utställningen var planerad att visas 16 okt - 21 nov. I utställningen undersökte konstnärerna händelserna i Gävle hamn när sovjetiska krigsfångar, som flytt över gränsen från arbetsläger i det av Tyskland ockuperade Norge, skulle transporteras hem till Sovjet. Invigningen, där konstnärerna förde ett samtal med Anders Wesslén från statens Försvarshistoriska museer, livesändes på Facebook. För att dokumentera och tillgängliggöra på digitala kanaler så filmades en visning av utställningen i form av ett samtal mellan konstnär Maria Backman och konstkonsulent Erik Anderman från Region Gävleborg.

Uppdatering av basutställning

Under hösten har rotkorgen fått en ny monter och placerats i ett nytt sammanhang. Från fängslade religiösa fritänkare, till fängslade samer som satt häktade i väntan på deportering från Gästrikland. Tre rum har fått nya texter, och nya föremål som vi har lånat in från Länsmuseum Gävleborg har införlivats i utställningarna. Butik och reception har tagits bort för att ge utställningen större utrymme. Uppdateringarna har skett med bidrag från Gästriklandsfonden.

Föremålen berättar

Som en del i arbetet med att förstärka vår närvaro på nätet och nå vår publik, har vi under året börjat filma en serie av kortare visningar där olika föremål får stå i centrum. Vår antikvarie Katarina Kallings stod för urval och research, och det är även hon som berättar om föremålen i filmerna. Under året producerades sju stycken avsnitt i serien som vi kallar "Föremålen berättar". Exempel på föremål som har visats är en takkrona tillverkad av en fånge, haklappar för barn, en latrintunna och hemliga meddelanden. Filmerna finns uppladdade med text på vår YouTube-kanal, och har även delats på våra andra digitala kanaler.

Visningar skola

Fram till det att Covid-19 kom hade vi pedagogiska visningar som vanligt. Därefter har vi, de perioder då restriktionerna tillät det, erbjudit skolklasser introduktion utomhus och att de sedan fått gå runt själva i mindre grupper med audioguide.

Vissa dagar under sommaren 2020 var kön lång fram till receptionen på A-botten. Foto: Desirée Kjellberg

Öppethållande och besöksstatistik

Målet var att vi under lågsäsong kulle hålla museet öppet för ströbesökare 5 dagar i veckan, och under högsäsongen 6 dagar i veckan. Visningar skulle kunna bokas alla dagar, både dagtid och kvällstid. När Covid-19 slog till i februari insåg vi snart att detta inte skulle vara möjligt. Att hålla rekommenderat avstånd i små celler, trånga arrester och smala korridorer är svårt, både för besökare och personal.

Vårt mål var ändå att hålla öppet så länge vi kunde genom att noggrant följa restriktioner och sluta låna ut audioguiden och hörlurar. Nu fick istället besökaren använda sin egen smartphone för att ladda ner ljudfilerna via en QR-kod. Vi förändrade även visningsverksamheten och introducerade grupper endast utomhus och lät dem sedan gå runt själva i utställningarna med ljudfilerna.

Den 10 april stängde vi utställningarna helt, för att åter öppna den 30 juni, med öppet 5 dagar i veckan. Då hade vi ändrat logistiken helt för våra besökare, för att kunna räkna antal och förhindra krockar. Vår egen entré blev utgång och Kulturhusets entré blev ingång. Receptionen var flyttad till A-botten för att våra besökare skulle kunna hålla avstånd vid köer.

Alla besökare fick starta sitt besök i cellfängelset och leddes runt av skyltar. Genom att få alla besökare att röra sig i ett flöde kunde de hålla rekommenderat avstånd. Maxantalet på B-botten i cellfängelset beräknades först till 50 stycken, enligt restriktionerna, men vi sänkte det till 30 st i mitten av juli. Slottshäktets reception plockades bort och värden fick istället möta besökarna utomhus för att kunna räkna in och utgående samt hålla avstånd.

Under hösten hade vi begränsade öppettider och den 17 november blev vi tvungna att ännu en gång stänga helt, nu för resten av året.

Museet har varit öppet för besökare sammanlagt 154 dagar under 2020, vilket är 58% av antalet dagar 2019 (262 dagar).

Museet har under året haft 7 491 fysiska besökare, vilket är 57% av målet som var 13 000. Trots detta hade vi besöksrekord under juli månad med 3035 besökare!

Under året har vi haft 28 visningar (varav 18 riktade sig till barn och unga) vilket är ca 15 % av antalet vi hade 2019 (194 st).

Evenemang

Musik och samtal med Lennart "Konvaljen" Johansson, som medverkade på den legendariska skivan "Kåklåtar". Evenemanget skedde den 10 mars, med begränsad publik. P4 Gävleborg intervjuade, samt Sveriges Radio för en dokumentär.

"Det stora oväsendet". Digitalt boksläpp och samtal den 25 mars mellan Annika Andebark och museichef Desirée Kjellberg om anklagelser, tortyr och häxprocesser. Annika Andebark är författare till boken "Oväsen i Älvdalen". Evenemanget livesändes på Facebook samt spelades in av ABF Gästrikbygden som en del av deras digitala projekt för digital folkbildning och kultur "Agera Inspirera".

"Om dödsstraffet igår och idag, i Sverige och världen." Livesänding på Facebook i samarbete med Åsa Jacobs, ordförande i Amnesty Gästrikland-Dalarna.

"Spår efter okänd samisk historia i mellansverige". Föredrag den 30 sept av Gunilla Larsson, Fil. Dr. i Arkeologi och forskare vid Cemfor, Uppsala universitet. Föredraget var en del av minoritetsveckan i

Gävle. Fri entré, begränsade antal platser. Föredraget livesändes även på Facebook.

"Sista måltiden", den 10 oktober som är Internationella dagen mot dödsstraffet. Samarbete med Amnesty Gästrikland-Dalarna som under dagen stod utanför våra utställningar och informerade om dödsstraffet i vår samtid.

Invigning 16 oktober av utställningen "I förvar. Repatrieringen." Ett samtal mellan konstnärerna och Anders Wesslén från statens Försvarshistoriska museer. Fri entré, begränsade antal platser. Samtalet livesändes även på Facebook.

"På gränsen mellan liv och död." Föredrag 22 oktober av Margareta Danhard. På gränsen mellan liv och död. Om fyra barnamordsanklagade kvinnors öden i Gävleborgs län vid sekelskiftet 1800, ur ett genusperspektiv. Fri entré, begränsade antal sittplatser. Föredraget livesändes även på Facebook.

Lennart "Konvaljen" Johansson blir intervjuad av P4 Gävleborg. Bredvid honom syns Håkan Lingblom som ackompanjerade under sången. Foto: Oscar Strand.

Samverkan

Ur verksamhetsplanen: Sveriges Fängelsemuseum ska verka för att andra aktörer, ideella organisationer och det civila samhället involveras i utvecklingen av verksamheten.

Vi delar cellfängelsebyggnaden med Kulturhuset Gävle, som är en sammanslutning av ideella föreningar och folkbildningsorganisationer. Tillsammans med dem arbetar vi för att cellfängelset ska vara en välkomnande plats för folkbildning, kultur och gemenskap. Under 2020 planerade vi gemensamma verksamhetsteman, utställningar och arrangemang, av vilka flera inte gick att genomföra under coronakrisen.

Ett sätt för oss att samverka med andra är att arbeta i projekt. I projektformen bjuder vi in till lyhörda samtal och involverar andra i vår verksamhet. Även detta har under året försvårats genom coronakrisen. Arrangemang och inplanerade utställningar har fått ställas in eller skjutas på framtiden och fysiska möten har endast i vissa fall kunnat ersättas av digital mötesteknik.

Samarbetspartners under året som särskilt bör nämnas: ABF Gästrikebygden, Studieförbundet Vuxenskolan Gävleborg, Region Gävleborgs kulturavdelning, Gävle kommun Kultur & Fritid, KRIS Gävle, Amnesty Gästrikland-Dalarna, Kriminalvården HK, Kriminalvården Gävle, Gävle Intergrationsförening, Kvinnojouren Blåklockan och Kriminalvårdens kamratförening.

Projekt

Ett projekt kallat "Frivårdens minnen" tillsammans med Kriminalvårdens kamratförening var tänkt att starta under året, men har pga pandemin fått skjutas på framtiden. Dess syfte är att genom intervjuer med tidigare yrkesverksamma inom häkten, anstalter och frivård samla in minnen från kriminalvårdare med särskilt fokus på frivårdens framväxt från 1900-talets mitt och fram till våra dagar.

Under 2020 firade Kvinnojouren Blåklockan i Gävle 40 år, vilket de ville lyfta med föredragshållare och utställning om våldets mekanismer på Sveriges Fängelsemuseum. Firandet blev inställt, men utställningen är framskjuten till 2021. Under 2020 har planerandet av utställningen fortskridit.

Projektet "Ofrihetens rum" har under 2020 drivits av konstnär Margareta Danhard i samarbete med Sveriges Fängelsemuseum. I projektet har konstnären arbetat kring fyra kvinnor som alla suttit fängslade i Slottshäktet i Gävle, anklagade för barnmord vid sekelskiftet 1800. Hon har under året följt deras liv från havandeskap till dom och straff, genom historiska dokument som rättegångshandlingar, kyrkböcker och fångrullor. Genom konstperformance, resor, bloggande och yllebandsflätning har konstnären synliggjort de fyra kvinnornas öde. Projektet har uppmärksammats i både tidningar och radio.

Gävle kommun

I samarbete med Gävle kommun tog vi emot feriearbetande gymnasieungdom under sommaren. Fyra ungdomar tjänstgjorde två veckor vardera som värdar och tog emot besökare, hanterade kassan och utförde enklare städning.

För att kunna hålla museet sommaröppet fick vi finansiellt bidrag från Gävle kommun till bland annat nya skyltar.

Minoritetsveckan i Gävle drivs av Gävle kommun som ett samarbetsprojekt där vi i år deltog med föredrag och utställning. Minoritetsveckan är till för att synliggöra de fem nationella minoriteternas kultur och språk.

Intressesamverkan

Museet har under året haft medlemskap i ICOM, Svenskt Kulturarv, Riksförbundet Sveriges Museer, arbetslivsmuseernas samarbetsråd ArbetSam, Forum för utställare och Gävle Convention Bureau. Katarina Kallings har förtroendeuppdraget som valberedare i ArbetSam. Vi är även del av nätverket ABM (arkiv, bibliotek, museer) i Gävle.

Marknadsföring och kommunikation

Digitala medier var redan innan coronapandemin en viktig plattform för vår marknadsföring. Där visar vi vårt engagemang och där kan vi uppmuntra till dialog. Vi arbetar för att synliggöra hela vår verksamhet och varierar med inlägg om kriminalvårdens kulturarv med information om arrangemang och utställningar. Under 2020 har många av våra inlägg på sociala medier handlat om Covid-19, och vi har försökt alternera dessa med berättelser från våra samlingar för att visa att verksamheten fortsätter, trots stängda dörrar.

Under 2020 har våra plattformar digitalt främst varit vår hemsida, Facebook, Instagram, Google och YouTube. Vi arbetar även med Visit Gävle och TripAdvisor, som är två plattformar riktade till turister. På Google och TripAdvisor får vi även feedback från våra besökare, främst sommartid, vilket var extra värdefullt i år då vi prövade ny logistik för att göra museibesöket tryggt och smittsäkert.

Under året har vi endast annonserat i Arbetsams museiguide, där vi även fanns med som besöksmål.

I kulturmagasinet Upptäcktsresan fanns vi med som besöksmål och kultursevärdhet.

Kriminalvårdens personaltidning OMKRIM har under "hedervärt" i en kort text omnämnt vår antikvarie Katarina Kallings arbete med ljudbilder från 1970- och 1980-talets kriminalvård.

Artiklar i Arbetarbladet och Gefle Dagblad om utställningen "I Förvar. Repatrieringen".

Artikel i Gefle Dagblad om konstnär Margareta Danhards projekt "Ofrihetens rum".

Vi samarbetar med Nöjeshäftet samt SJ Prio, där vi syns mot att vi ger rabatt på entrén.

Vi deltog i Pride Gävles digitala prideparad genom ett rörligt vykort med hälsning från vår utställning "Med queera perspektiv".

P4 Gävleborg har under året gjort flera inlägg där vi medverkat:

-Lennart "Konvaljen" Johansson intervjuades när han var hos oss och spelade musik.

-Antikvarie Katarina Kallings intervjuades om rymningar i ett inslag om en legendarisk rymning från Alcatraz.

-Museichef Desirée Kjellberg intervjuades om avrättningsplatsen vid Gävle sjukhus.

-Antikvarie Katarina Kallings intervjuades tillsammans med Sandra Englund, som är av resandesläkt, under minoritetsveckan.

Sveriges Radio SR, intervjuade Lennart "Konvaljen" Johansson, samt spelade in när han sjöng, för en dokumentär.

ÅRSREDOVISNING

för

Fängelsemuseet i Gävle

Org.nr. 19885002-2248

Styrelsen får härmed avlämna årsredovisning för räkenskapsåret 2020-01-01 - 2020-12-31

Innehåll	Sida
- förvaltningsberättelse	2
- resultaträkning	3
- balansräkning	4
- noter	6
- underskrifter	7

Fängelset i Gävle

Org.nr. 19885002-2248

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor, SEK.

Verksamheten

Allmänt om verksamheten

Se separat verksamhetsberättelse.

Flerårsöversikt

Beloppen i Flerårsöversikt visas i KSEK

	2020	2019	2018	2017
Nettoomsättning	484	834	844	859
Resultat efter finansiella poster	149	22	85	172
Soliditet (%)	46,89	62,25	64,10	52,35

Definitioner av nyckeltal, se noter

Förändringar i eget kapital

	Balanserat resultat		Fritt eget kapital
Belopp vid årets ingång	671 312	0	671 312
Årets resultat			149 148
Belopp vid årets utgång	671 312	0	820 460

Resultatdisposition

Medel att disponera:

Balanserat resultat	671 312
Årets resultat	149 148
	<u>820 460</u>

Förslag till disposition:

Balanseras i ny räkning	820 460
	<u>820 460</u>

Beträffande bolagets resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande noter.

Fängelset i Gävle

Org.nr. 19885002-2248

RESULTATRÄKNING

	Not	2020-01-01 2020-12-31	2019-01-01 2019-12-31
Rörelseintäkter, lagerförändringar m.m.			
Nettoomsättning		483 871	834 064
Övriga rörelseintäkter		<u>2 238 782</u>	<u>2 408 300</u>
Summa rörelseintäkter, lagerförändringar m.m.		2 722 653	3 242 364
Rörelsekostnader			
Handelsvaror		-34 587	-31 177
Övriga externa kostnader		-531 845	-655 879
Personalkostnader	2	-2 004 697	-2 524 799
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar		<u>-1 941</u>	<u>-8 035</u>
Summa rörelsekostnader		-2 573 070	-3 219 890
Rörelseresultat		149 583	22 474
Finansiella poster			
Räntekostnader och liknande resultatposter		<u>-435</u>	<u>-264</u>
Summa finansiella poster		-435	-264
Resultat efter finansiella poster		149 148	22 210
Resultat före skatt		149 148	22 210
Årets resultat		<u>149 148</u>	<u>22 210</u>

Fängelset i Gävle

Org.nr. 19885002-2248

BALANSRÄKNING**TILLGÅNGAR****Anläggningstillgångar****Materiella anläggningstillgångar**

Inventarier, verktyg och installationer

Not

2020-12-31

2019-12-31

3

0

1 941

Summa materiella anläggningstillgångar

0

1 941

Summa anläggningstillgångar

0

1 941

Omsättningstillgångar**Varulager m.m.**

Färdiga varor och handelsvaror

67 911

83 339

Summa varulager

67 911

83 339

Kortfristiga fordringar

Kundfordringar

30 000

21 947

Övriga fordringar

1 214

0

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

71 275

111 847

Summa kortfristiga fordringar

102 489

133 794

Kassa och bank

Kassa och bank

1 579 036

859 275

Summa kassa och bank

1 579 036

859 275

Summa omsättningstillgångar

1 749 436

1 076 408

SUMMA TILLGÅNGAR

1 749 436

1 078 349

Fängelsemuseet i Gävle

Org.nr. 19885002-2248

BALANSRÄKNING

	Not	2020-12-31	2019-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Balanserat resultat		671 313	649 102
Summa bundet eget kapital		<u>671 313</u>	<u>649 102</u>
Fritt eget kapital			
Årets resultat		149 148	22 210
Summa fritt eget kapital		<u>149 148</u>	<u>22 210</u>
Summa eget kapital		820 461	671 312
Kortfristiga skulder			
Fakturerad men ej upparbetad intäkt		0	469
Leverantörsskulder		29 300	62 852
Skatteskulder		34 586	37 786
Övriga skulder		66 025	81 390
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		799 064	224 540
Summa kortfristiga skulder		<u>928 975</u>	<u>407 037</u>
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		1 749 436	1 078 349

Fängelsemuseet i Gävle

Org.nr. 19885002-2248

NOTER

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR) om årsredovisning i mindre föreningar.

Materiella anläggningstillgångar

Tillämpade avskrivningstider:

Inventarier, verktyg och installationer

Antal år

5-10

Noter till resultaträkningen

Not 2 Medelantal anställda

2020

2019

Medelantal anställda

Medelantalet anställda bygger på av bolaget betalda närvarotimmar relaterade till en normal arbetstid.

Medelantal anställda har varit

3,00

5,00

Noter till balansräkningen

Not 3 Inventarier, verktyg och installationer

2020-12-31

2019-12-31

Ingående anskaffningsvärden

108 549

108 549

Utgående anskaffningsvärden

108 549

108 549

Ingående avskrivningar

-106 608

-98 573

Årets avskrivningar

-1 941

-8 035

Utgående avskrivningar

-108 549

-106 608

Redovisat värde

0

1 941

Övriga noter

Not 4 Definition av nyckeltal

Soliditet

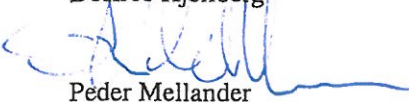

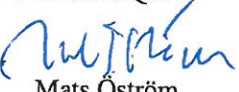
Justerat eget kapital i procent av balansomslutning

Fängelsemuseet i Gävle

Org.nr. 19885002-2248

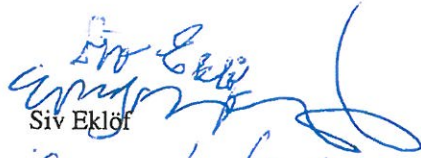

NOTER

Gävle 2021-03-20

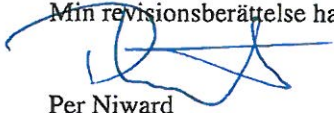

Desirée Kjellberg

Peder Mellander

Monika Quadt

Mats Öström

Mikael Hammarstrand

Eva Granström

Roger Vidén

Siv Eklöf

Hans Öjmyr

Min revisionsberättelse har lämnats den 24/3 - 2021.

Per Niward
Godkänd revisor / Medlem i Far

REVISIONSBERÄTTELSE

Till föreningsstämman i Fängelsemuseet i Gävle
Org.nr. 19885002-2248

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Jag har utfört en revision av årsredovisningen för Fängelsemuseet i Gävle för år 2020.

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av finansiella ställning per den 31 december 2020 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet "Revisorns ansvar". Jag är oberoende i förhållande till enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att avveckla verksamheten.

Revisorns ansvar

Mina mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar jag mig en förståelse av den del av föreningens interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förening inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver min revision av årsredovisningen har jag även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Fängelsemuseet i Gävle för år 2020.

Jag tillstyrker att föreningsstämman beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalande

Jag har utfört revisionen enligt god revisions sed i Sverige. Mitt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet "Revisorns ansvar". Jag är oberoende i förhållande till enligt god revisors sed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mitt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som ansvarar för förvaltningen.

Revisorns ansvar

Mitt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed mitt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisions sed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen.

Som en del av en revision enligt god revisions sed i Sverige använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på min professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att jag fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för föreningens situation. Jag går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för mitt uttalande om ansvarsfrihet.

Gävle den 24 mars 2021

Per Niward

Godkänd revisor / Medlem i Far

Föreningen Fängelsemuseet i Gävle
885002-2248

Bilaga 1

Personal 2020

Tillsvidareanställda

Desirée Kjellberg	museichef
Katarina Kallings	antikvarie
Margit Söderström	museipedagog
Yvonne Persson	värd
Oscar Strand	värd

Visstidsanställda

Anna Linander	projektledare
Malin Wahl	värd
Cornelia Tegnér	värd

Arbetsmarknadsåtgärd, arbetsträning

Motasem Abushareefih

Föreningen Fängelsemuseet i Gävle
885002-2248

Bilaga 2

Statistik digitala kanaler 2020

Bloggen Brottsstycken

Antal tittningar/views: 4769

Antal besökare: 3188

Antal publicerade nya inlägg: 3

Facebook

Antal följare Sveriges Fängelsemuseum: 2397

Antal publicerade inlägg under året: 68

Hur många besökare hade inlägget med störst räckvidd: 5200

Antal deltagare i digitala arrangemang och visningar: sammanlagt 211 aktiva.

Beräknad räckvidd livestreaming sammanlagt 6700

Antal följare Facebooksida Avrättningsplatser: 3206

Instagram

Antal följare: 964

Antal publicerade inlägg under året: 22

Hur många besökare hade inlägget med störst räckvidd: 463

YouTube (uppstartad under hösten)

Antal visningar av film: 206

Antal filmer på kanalen: 17

Visningstid timmar: 5,6

Bilaga 3

Omdömen digitala kanaler 2020

Tripadvisor

Skrivna recensioner 2020. Den senaste först.

***** **Riksmuseum av rang - lysande kriminal- och rättshistoria** Detta är ett historiskt riksmuseum av rang - välorganiserat, intressant och inte minst lärorikt. Dessutom hemskt på många sätt eftersom det skildrar mänsklighetens mörkaste sida genom historien. Och då syftar jag inte enbart på fångarna och deras illdåd utan också på statsmakternas system och sätt att hantera fångarna på. Museet tar oss från medeltidens fängelsehålor, tortyrredskap och avrättningar till den moderna tidens försök till "kriminalvård". Rikt illustrerad utställning med verkliga exempel, prylar - och dessutom inrymt i verklighetens lokaler. Lysande kriminal- och rättshistoria när den är som bäst!

*** **Inte så coronavänligt** Intressant utställning och innehåll men lokalerna är av självklar orsak väldigt trånga och blev mycket köbildning. Personalen gjorde sitt bästa för att portionera ut folk men man borde släppt in färre och instruerat besökare att hålla avståndet då många inte klarar detta.

I övrigt en intressant utställning och kul att det finns bevarat!

**** **Minisemester** Intressant och bra ordnat med mycket bra inläst berättelse. Spännande historia. Mycket trevlig personal.

**** **Museum** Intressant och välordnat. Trevlig personal som på ett jättebra sätt såg till att alla fick sin tid och avstånd till andra, då vi var här i Corona tider.

**** **Kortsemester** Klart intressant och lärorikt som vi verkligen rekommendera alla att besöka. I dagens Corona tider så kanske det vart lite långdraget med lite väl intresserad personer före i kön. Med är man i Gävle och har 1-1,5 timme över så gör ett besök.

***** **Gå och se detta** Detta är ett måste att besöka enligt mig. Så otroligt intressant att få lära sig historien kring detta med fängelse. Och om hur det var förr. Så mycket otäckt men otroligt intressant. Jag tycker alla borde se detta.

***** **Häftig upplevelse** Det var otroligt intressant och lärorikt om dåtidens Sverige. Mycket välgjort museum och trevlig personal.

*** **Önskar mer!** Klart värt 80kr/p önskar dock att de utnyttjat hela fängelset ist för bara en liten del, saknade att få se källaren där de gamla vedpannorna stod och fängvaktare rum osv

***** Mycket duktig personal som informerade oss perfekt om hur allt skulle gå till. Mycket bra upplagt med audioguidning. Man kan vandra runt i sin egen takt och lyssna på guiden i mobilen och begrunda hur det var att vara fånge och inlåst. Vi blev klart imponerade. Museet är absolut värt ett besök, även med barn, från 8 år och uppåt!!

** Önskar att det fanns mer att kika på. Museet fanns i två byggnader. I den mindre delen fanns de äldre/historiska delarna. I den andra större finns en våning med fängelseceller som visar olika tidsepoker. Här kan man tillbringa en hel del tid. I övrigt inte mycket.

Google

Skrivna recensioner 2020. Betyg 4,2 av 5

***** Mycket intressant genom att man blir påmind hur pass bra vi har det idag mot då.

5/5 därför att det är svårt att göra det bättre. Sevärt för de som gillar gammal historia!

**** Mycket intressant museum som är uppdelat på två historiska byggnader. Att vandra igenom de gamla cellerna och lära sig om den stora fängelsehistoria Sverige har haft är en unik upplevelse som jag verkligen

rekommenderar. Affär där man kan handla godis och souvenirer finns också i museet.

*** Spännande men mina barnbarn tyckte det var scary. En är 8 år och den andra 4 år. Större utbyte om de varit lite äldre kanske. Men absolut värt besöket.

***** Våldigt fint museum, litet men intressant för både vuxen och barn. 9-åringen tyckte att det var lite läskigt på sina håll.

***** Sevärt fängelse

***** Så himla bra

**** Absolutely unique museum offering a great insight into the Swedish prison system.

***** Ett fantastisk lärorikt museum med mycket känsla i väggarna

***** Fängelsemuseet i Gävle är kanonbra. Rekommenderar verkligen ett besök. Här finns något för alla.

Ljudguider finns också, så att man slipper läsa allt själv :-). Tyvärr lite bökigt under pandemin, då besökande inte respekterar avståndsregler.

***** Vilken överraskning, mycket intressant på båda dessa museum. Fint café med riktigt bra priser. Ett måste på en Gävle vistelse.

***** Bra service. Kul med audioguide! Intressant och hemsk historia.

***** Bara ett måste för den historieintresserade om du gör en visit i Gävle! Museet var pedagogiskt upplagt med interaktiva delar där besökaren fick leva sig in i hur det var att leva i ett fängelse under olika epoker. Ett stort plus var att personalen var väldigt tillmötesgående, berättade om händelser och besvarade frågor. Lärde mig mycket! Rekommenderas varmt.

***** Åk hit. Mycket trevligt bemötande och sjukt intressant museum. Det var inte längesen Sverige var helt stört lol

Facebook

Skrivna recensioner 2020. Betyg: 4,6 av 5

-Värdefullt kulturminne och definitivt värt ett besök!

-Intressant, mycket bra och trevlig personal.

-Bra skött med tanke på Corona. Intressant museum!

-Bra personal och bra regler kring Covid-19. Bra upplagt med att spela upp information i telefon. Synd bara att den bara går att använda på en enhet när man är en hel familj som går tillsammans och man knappt får plats mer än Max två personer i varje cell. Dock värt varenda minut. Intressant var det.